

Brüssel, 21.10.2015
COM(2015) 603 final

2015/0250 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega nähakse ette meetmed euroala ühtse esindatuse järkjärguliseks loomiseks
Rahvusvahelises Valuutafondis**

SELETUSKIRI

Euroala on suur avatud majandus, millel on rahvusvahelised poliitilised kohustused. Euroala majanduslik ja finantsalane tähtsus ning ühtne raha- ja vahetuskursipoliitika on muutnud euroala poliitilised otsused ja majandusarengu üha olulisemaks maailmamajanduse jaoks.

Euroala poliitiline tähtsus on viimastel aastatel oluliselt kasvanud. Euroopa poolaasta koos esimese ja teise majanduse juhtimise paketi¹ vastuvõtmisega ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping² on integreerinud, tugevdanud ja laiendanud ELi tasandi järelevalvet liikmesriikide poliitika üle makromajanduse ja eelarve seisukohast olulistest valdkondades. Euroopa stabiilsusmehhanism on loodud euroala riikide alalise kriisilahendusmehhanismina. Liit on loonud ka pangandusliidu, millel on tsentraliseeritud järelevalve ja kriisilahendusmehhanism euroala pankade jaoks ning millega võivad ühineda kõik teised liikmesriigid.

Samal ajal ei ole euroala välisesindatus suutnud selle arenguga sammu pidada. Euroala edasisel sisemisel integreerimisel saavutatud edu peab peegelduma ka väljaspool, eelkõige edusammudena püüdlisel euroala ühtse välisesindatuse suunas Rahvusvahelises Valuutafondis (IMF). ELil (euroalal) on ainupädevus või liikmesriikidega jagatud pädevus paljudes IMFi põhikirjas käsitletud valdkondades.

IMF täidab tänu oma rahastamisvahenditele ja järelevalvesuutlikkusele olulist osa ülemaailmses majandus- ja finantsjuhtimises. IMFil koos komisjoni ja Euroopa Keskpangaga (EKP) on olnud keskne roll selliste programmide väljatöötamisel ja rakendamisel, mille eesmärk on finants- ja võlakriisi tõttu kannatanud liikmesriikide päästmine. Lisaks tähendavad majanduspoliitika koordineerimise juhtimise tugevdatud raamistik ning finantssektori reguleerimise ja järelevalve tihedad seosed pangandusliidu kontekstis, et tulevikus ei saa IMF euroalal oma hinnangutes järelevalvele ja kriisiohjamisel tegutseda üksnes liikmesriikide perspektiivist lähtudes.

Tõhus euroala esindatus võimaldaks ka edastada IMFile euroala ühise sõnumi sellistes küsimustes nagu programmid ja läbivaatamised, majandus- ja eelarvepoliitika, makromajanduslik järelevalve, vahetuskursi poliitika ja finantsstabiilsus. Sidusam esindatus oleks kasulik ka kolmandatele riikidele, eelkõige tänu euroala suuremale ja järjepidevamale panusele maailmamajandusse ja finantsstabiilsusesse.

2014. aasta oktoobris teatas komisjon oma 2015. aasta tööprogrammis,³ et ta kavatses käsitleda euroala välisesindatust majandus- ja rahaliidu süvendamise raamistikus.

Kooskõlas 2015. aasta juunis avaldatud viie juhi aruandega „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine”⁴ on tugevam rahvusvaheline osalus euroala majanduse juhtimise täiustamise nimel tehtavate jõupingutuste lahutamatu osa. Aruandes juhitakse eelkõige tähelepanu puudustele seoses euroala esindatusega IMFis, kus hoolimata Euroopa seisukohtade paremaks kooskõlastamiseks tehtud edusammudest ei kõnele euroala veel ühel hääl.

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-318_nl.htm.

² Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping, 1. veebruar 2012: <http://www.consilium.europa.eu/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>.

³ COM(2014) 910: Komisjoni 2015. aasta tööprogrammi 1. lisa, 16. detsember 2014, http://ec.europa.eu/atwork/pdf/cwp_2015_new_initiatives_et.pdf.

⁴ Viie juhi aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine”, 22. juuni 2015, http://ec.europa.eu/priorities/economic-monetary-union/docs/5-presidents-report_et.pdf.

Komisjoni tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskavas⁵ juba nähti ette rida prioriteetseid meetmeid euroala majandusliku välisesindatuse tugevdamiseks ja ühtlustamiseks. Tegevuskavas tehti ettepanek keskenduda IMFile, kuna IMFil on rahvusvahelise majanduse juhtimise raamistikus keskne roll. Lähemal ajal võetavate prioriteetsete meetmete loetelus oli nimetatud ka välisesindatust. Ka Euroopa Parlament on kutsunud üles tagama euroala ühtset välisesindatust⁶.

2006. aastal lepidi majandus- ja rahandusküsimuste nõukogus kokku, et euroala ühine esindatus IMFis on kaugem eesmärk. Liikmesriikide arvates oli mitmeid võimalusi selleks, kuidas liikuda euroala võimaliku ühise esindatuse suunas tulevikus, sealhulgas ajutisi meetmeid hõlmav lähenemisviis.

Eelnenut arvesse võttes nähakse käesoleva ettepanekuga ette liikumine euroala ühtse esindatuse suunas IMFis, euroala esindaks eurorühma esimees. Ettepanekus nähakse selle eesmärgi saavutamiseks ette järkjärguline lähenemisviis, mis hõlmab ajutisi üleminekumeetmeid seoses esindatusega Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees ning IMFi direktorite nõukogus. Üleminekumeetmed hõlmaksid ka vaatelejastaatuse andmist euroalale, keda esindab sellise euroala liikmesriigi esindaja, kes juba kuulub direktorite nõukogusse, ja kes määratakse kokkuleppel komisjoni ja Euroopa Keskpangaga (kellel on praegu IMFi direktorite nõukogus vaatelejastaatus). Lisaks tuleks tugevdada ühiste seisukohtade kujundamise kooskõlastamise protsessi, et esitada süstemaatiliselt ühisavaldusi kõikides euroala jaoks olulistes IMFi poliitika, riikide või järelevalvega seotud küsimustes. Nende meetmete eesmärk peaks ka olema parandada euroala ja euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide koostööd IMFiga seotud küsimustes. Tuleks märkida, et euroala välisesindatus sõltub ka sellest, millise staatuse IMFi liikmesriigid on valmis euroalale tulevikus andma.

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 138 lõikega 2 nähakse ette sobivate meetmete vastuvõtmine, et tagada ühtne esindatus rahvusvahelistes finantsinstitutsioonides ja konverentsidel. Selle sätte eesmärk oli saavutada euroala liikmesriikide tugevam ja ühtne esindatus, arvestades et euroala esindamise suhtes kehtivate mitteametlike kokkulepete toimivust ei peetud piisavaks. Esimese sammuna võib seda sätet kasutada euroala esindatuse reguleerimiseks üksnes IMFis. Ettepanekusse tuleks kaasata ka sätted, mis võimaldavad euroalal paremini kooskõlastada oma seisukohtade kujundamist IMFis, sest need sätted on ühtse esindatuse eesmärgi saavutamise eelduseks ja tingimuseks. Samuti viidatakse ELi toimimise lepingu artikli 138 lõikele 1, mille kohaselt võib nõukogu kehtestada majandus- ja rahaliidule erilist huvi pakkuvates küsimustes ühiseid seisukohti, mida järgitakse rahvusvahelistes finantsasutustes ja konverentsidel.

ELi toimimise lepingu artikli 138 lõikes 3 on sätestatud, et käesoleva ettepaneku vastuvõtmisel hääletavad ainult need liikmesriike esindavad nõukogu liikmed, mille rahahühik on euro. Nõukogu tegutseb pärast konsulteerimist EKPga.

Samal ajal otsustab komisjon võtta tagasi oma ettepaneku nõukogu otsuse kohta, milles käsitletakse ühenduse esindamist ja tema seisukohtade kujundamist rahvusvahelisel tasandil

⁵ Tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu loomise tegevuskava – KOM(2012) 777, 30.11.2012, http://ec.europa.eu/archives/commission_2010-2014/president/news/archives/2012/11/pdf/blueprint_en.pdf.

⁶ Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2011. aasta resolutsioon maailmamajanduse juhtimise kohta (2011/2011(INI)), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P7-TA-2011-0457+0+DOC+PDF+V0/ET>.

majandus- ja rahaliidu kontekstis (COM(1998) 637 (final)), mida ei võetud vastu ning mis aegus pärast euro kasutuselevõtmist ja Lissaboni lepingu jõustumist⁷.

⁷ Ettepanek: nõukogu otsus, milles käsitletakse ühenduse esindamist ja tema seisukohtade kujundamist rahvusvahelisel tasandil majandus- ja rahaliidu kontekstis – COM(1998) 637 (final), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:51998PC0637&from=FR>.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega nähakse ette meetmed euroala ühtse esindatuse järkjärguliseks loomiseks Rahvusvahelises Valuutafondis

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 138,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut⁸,

võttes arvesse Euroopa Keskpannga arvamust⁹

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et tagada liidu ühtne esindatus ja ühised seisukohad rahvusvahelistes finantsasutustes, kui ta teostab oma pädevusi, mis on ainult euroala liikmesriikidel (edaspidi „euroala”), võib vastu võtta asjakohaseid meetmeid.
- (2) Euroala on suur avatud majandus, millel on rahvusvahelised poliitilised kohustused.
- (3) Liidul on ainupädevus euroala liikmesriikide rahapoliitika valdkonnas. Lisaks sellele kohaldatakse euroala liikmesriikide majandus-, fiskaal- ja rahanduspoliitika suhtes tugevamaid liidu koordineerimis- ja järelevalvemehhanisme.
- (4) Nagu märgitud 22. juunil 2015 avaldatud aruandes „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine” (edaspidi „Viie juhi aruanne”), muudavad liidu majanduse suurus ja suur finantstegevuse maht ning enamiku liikmete ühtne raha- ja vahetuskursipoliitika ELi poliitilised otsused ja majandusliku arengu kogu maailma majanduse jaoks üha olulisemaks. Aruandes kutsuti ka üles tugevdama euroala välisesindatust.
- (5) Seetõttu on oluline, et euroala osaleks igakülgsetl rahvusvahelises raha-, majandus- ja rahanduspoliitika alases koostöös eelkõige Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) raames, mis on rahvusvahelise raha- ja finantssüsteemi keskne organisatsioon.
- (6) IMFi liikmed on siiski üksikud riigid. Seetõttu ei ole euroala IMFis ja tema organites esindatud ühe liikmena. Praegu võivad kaks euroala liikmesriiki nimetada ametisse kumbki ühe tegevdirectori, ülejäänud euroala liikmesriigid jagunevad kuue mitmest riigist koosneva liikmerühma vahel. See takistab euroalal IMFis oma seisukohti tulemuslikult ja ühtselt väljendmast. Samuti vähendab see IMFi ja euroala koostöö tulemuslikkust.
- (7) Hiljuti karmistatud euroala majanduspoliitika koordineerimise raamistik ning finantsvaldkonna reguleerimise ja finantsjärelevalve tugev lähenemine pangandusliidu kontekstis tähendavad, et tulevikus peab IMF euroalal oma hinnangutes järelevalvele

⁸

⁹ ...

...

ja kriisiohjamisel tegutsema liikmesriikideülele. Tõhus euroala esindatus võimaldab ka edastada IMFi euroala ühise sõnumi sellistes küsimustes nagu finantsabiprogrammid ja läbivaatamised, majandus- ja eelarvepoliitika, makromajanduslik järelevalve, vahetuskursi poliitika ja finantsstabiilsuspoliitika.

- (8) Ilma et see piiraks euroala võimalust saada hilisemas etapis täisliikmeks, tuleks võtta vastu meetmed, et euroala saaks IMFis väljendada ühiseid seisukohti, võttes arvesse IMFi praegust liikmesuse struktuuri.
- (9) Eesmärk peaks olema see, et euroala oleks kõikides IMFi organites ühtselt esindatud ühe esindajaga, võimaldades euroala liikmesriikidel samal ajal säilitada fondis praeguse osanikuseisundi. Komisjon peaks tegutsema selle eesmärgi saavutamise suunas.
- (10) IMFis ühtse esindatuse saavutamise tähtaeg peaks vastama „Viie juhi aruandes” ette nähtud majandus- ja rahaliidu lõpuleviimise protsessi lõppetapi ajakavale.
- (11) Ühtse esindatusega peaks kaasnema IMFis võetavate seisukohtade parem kooskõlastamine, püüeldes samal ajal IMFis euroala tihedama koostöö poole euroalasse mittekuuluvate liikmesriikidega.
- (12) Kuni euroala ei ole täielikult saavutanud IMFi kõikides organites ühtset esindatust, tuleks kehtestada üleminekukord, et euroala saaks esindada IMFis, eelkõige IMFi direktorite nõukogus ja Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees, ühtlustatumat seisukohta.
- (13) Direktorite nõukogus tuleks muuta ametlikuks praegune tava, mille kohaselt üks praegustest euroala liikmesriikide tegevdirectoritest esindab ka euroala huve. Kuna Euroopa Keskpank (EKP) juba saadab vastavalt põhikirja X artiklile vastu võetud IMFi otsusele nr 12925-(03/1) esindaja vaatlejana teatavatele direktorite nõukogu koosolekutele, et täita oma ülesandeid Euroopa Keskpankade Süsteemis, siis peaks vaatlejastaatusest saama kasu terve euroala. Selline ühtne terve euroala vaatlejastaatus direktorite nõukogus võimaldaks käsitleda kõiki euroala küsimusi. See võimaldaks euroalal ka paremini korraldada oma esindatust vaatlejana.
- (14) Euroeurorühma esimees, komisjon ja EKP peaksid euroala vaatlejastaatuse üle pidama IMFiga läbirääkimisi.
- (15) Komisjon ja EKP juba on Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees vaatlejad. Praegused avaldused, mis on adresseeritud kevadisele ja aastakoosolekule, tuleks asendada eurorühma esimehe avaldusega euroala nimel.
- (16) Selleks et saavutada suurem kooskõla, tuleks teha kõik jõupingutused euroala liikmesriikide järkjärguliseks ümberkorraldamiseks IMFis. Nõukogu peaks leppima kokku põhimõtetes, mis käsitlevad euroala liikmesriikide ümberrühmitamise viisi IMFis.
- (17) Praegu kooskõlastatakse liikmesriikide poolt IMFi koosolekutel võetavad seisukohad majandus- ja rahanduskomitees ning selle IMFiga seotud küsimuste allkomitees (SCIMF) Brüsselis ning liikmesriikide esindajate mitteametlikel kohtumistel IMFi juures Washingtonis (EURIMF). Majandus- ja rahanduskomitees tuleks moodustada spetsiaalsed euroala allkomiteed, et paremini kooskõlastada euroala seisukohti IMFiga seotud küsimustes.
- (18) 2007. aastal leppisid euroala liikmesriigid kokku, et nad valmistavad ette ühised euroala avaldused küsimustes, mis on seotud otse ja üksnes euroala ühise poliitikaga. Seda kokkulepet tuleks tugevdada ja laiendada, et kehtestada kõikides euroala jaoks

olulistes IMFi poliitika, riikide või järelevalvega seotud küsimustes ühisavalduste esitamise nõue.

- (19) Kui liikmesriik võtab kasutusele euro, tuleks teha kõik jõupingutused, et teha IMFis vajalikud kohandused.
- (20) Kõik küsimused, mis omavad olulist tähtsust lisaks euroalale ka liidu kui terviku jaoks, tuleks kooskõlastada euroalasse mittekuuluvate liikmesriikidega majandus- ja rahanduskomitees või nõukogus.
- (21) Selleks et suurendada läbipaistvust ja vastutust Euroopa Parlamendi ja nõukogu ees, peaks komisjon eurorühma ja Euroopa Keskpankaga konsulteerides koostama Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruandeid euroala küsimuste kooskõlastamise kohta IMFis ja muudes rahvusvahelistes finantsasutustes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

1. JAGU MÕISTED JA EESMÄRK

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „euroala liikmesriik” – liikmesriik, mille rahühik on euro;
- (2) „euroala” – liit, kui ta teostab oma pädevusi, mis on ainult euroala liikmesriikidel.

Artikkel 2

Eesmärk

Käesolevas otsuses kehtestatakse euroala ühtse esindatuse järkjärguliseks loomiseks ja Rahvusvahelises Valuutafondis (IMF) ühiste seisukohtade kujundamiseks vajalikud sätted, mis kehtivad seni, kuni euroalast on saanud IMFi täisliige.

2. JAGU EUROALA ÜHTNE ESINDATUS IMFis JA TEMA SEISUKOHTADE KOOSKÕLASTATUD KUJUNDAMINE

Artikkel 3

Euroala ühtne esindatus IMFis

Euroala liikmesriigid, keda toetavad komisjon ja Euroopa Keskpank (EKP), võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada hiljemalt 2025. aastaks IMFis euroala ühtne esindatus, mille aluseks on järgmised põhimõtted:

- aktsionäride nõukogus tutvustab euroala seisukohti eurorühma esimees;
- Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees esindab euroala eurorühma esimees;
- IMFi direktorite nõukogus esindab euroala otse euroala ühe liikmerühma tegevdirektor, niipea kui on moodustatud üks või mitu liikmerühma, mis koosnevad ainult euroala liikmesriikidest;

- tegevdirektori valimine, nagu eespool osutatud, eurorühma esimehe ettepanekul ja vastavalt aluslepingutele lisatud protokoll nr 14 (eurorühma kohta) artiklis 2 ette nähtud menetlusele.

Artikkel 4

Euroala seisukohtade kooskõlastatud kujundamine

Kui on saavutatud artiklis 3 ette nähtud ühtne esindatus, kohaldatakse järgmisi sätteid.

- (a) Ilma et see mõjutaks nõukogu poolt vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 138 lõikele 1 vastu võetud ühiseid seisukohti, tuleb kõik IMFi organites kas suuliselt või kirjalike avaldustena võetavad seisukohad eelnevalt täielikult kooskõlastada kas nõukogu, eurorühma, majandus- ja rahanduskomitee ja/või eurorühma töörühmaga.
- (b) IMFis luuakse vajalikud tugistruktuurid, et toetada kõiki vastavalt artiklile 3 euroala ühtsesse esindatusesse kaasatud osalejaid.

3. JAGU ÜLEMINEKUKORD

Artikkel 5

Üleminekukord

Seni kuni on täielikult saavutatud artiklis 3 loetletud põhimõtetele vastav ühtne esindatus, kohaldatakse artikleid 6–9.

Artikkel 6

Euroala esindatus IMFi direktorite nõukogus

1. Euroala liikmesriigid ning eurorühm, komisjon ja EKP teevad ühiseid jõupingutusi, et tagada euroalale IMFis vaatljastaatus IMFi direktorite nõukogus vastavalt lõikes 2 sätestatud korrale.
2. Euroala esindab direktorite nõukogus euroala liikmesriigi esindaja, kes juba kuulub direktorite nõukogusse. Ta nimetatakse ametisse kaheks ja pooleks aastaks vastavalt aluslepingutele lisatud protokoll nr 14 (eurorühma kohta) artiklis 2 ette nähtud menetlusele. Komisjon ja EKP võivad vajaduse korral koosolekul osaleda ja sekkuda.
3. Selleks et võimaldada euroalal kasutada oma õigusi vaatljana, luuakse IMFis vaatlja kabinet.

Artikkel 7

Euroala esindatus Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees

1. Euroala liikmesriigid ning eurorühm, komisjon ja EKP teevad ühiseid jõupingutusi, et tagada euroalale IMFis õigus sekkuda Rahvusvahelise Valuuta- ja Rahanduskomitee raames. See õigus ei piira korda, mis praegu kehtib IMFis liidu kui terviku suhtes.
2. Rahvusvahelises Valuuta- ja Rahanduskomitees esindavad euroala eurorühma esimees, komisjon ja EKP, kellel on vajaduse korral õigus sekkuda Rahvusvahelise Valuuta- ja Rahanduskomitee koosolekul.

Artikkel 8

Euroala sisekoordineerimine IMFi liikmerühmade moodustamise korra küsimustes

1. Kõik küsimused, mis on seotud IMFi liikmerühmade moodustamise korraga, tuleb eelnevalt täielikult kooskõlastada ja kokku leppida kas nõukogus, eurorühmas, majandus- ja rahanduskomitees ja/või eurorühma töörühmas.
2. Lõikes 1 osutatud liikmerühmade moodustamise korda või selle muudatusi käsitlevad seisukohad peavad olema kooskõlas eesmärkidega suurendada euroala esindatuse ühtsust ja saavutada euroala ühtne esindatus IMFis.
3. Üleminekuetapis moodustavad euroala liikmesriigid ühe või mitu liikmerühma, mis koosnevad ainult euroala liikmesriikidest.

Artikkel 9

Euroala sisekoordineerimine euroala jaoks olulistes küsimustes

Ilma et see mõjutaks nõukogu poolt vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 138 lõikele 1 vastu võetud ühiseid seisukohti, kooskõlastavad euroala liikmesriigid hoolikalt ja lepivad kokku kas nõukogus, eurorühmas, majandus- ja rahanduskomitees ja/või eurorühma töörühmas ühised seisukohad kõikides euroala jaoks olulistes küsimustes IMFi direktorite nõukogu ja aktsionäride nõukogu koosolekuteks ning teevad nendes küsimustes ühisavaldusi.

4. JAGU ÜLDSÄTTED

Artikkel 10

Euroala laienemine

Kui nõukogu otsustab, et liikmesriik täidab euro kasutuselevõtmiseks vajalikud tingimused, teevad euroala liikmesriigid ning eurorühm, komisjon ja EKP ühiseid jõupingutusi, et tagada IMFis vajalike muudatuste tegemine.

Artikkel 11

Tegevuse kooskõlastamine euroalasse mittekuuluvate liikmesriikidega

Nõukogus ja majandus- ja rahanduskomitees tehakse euroalasse mittekuuluvate liikmesriikidega IMFiga seotud küsimustes tihedat koostööd. Euroopa Liidu kui terviku jaoks olulistes küsimustes kooskõlastatakse ühised seisukohad.

Artikkel 12

Aruandekohustus

Komisjon esitab korrapäraselt eurorühma ja EKPga konsulteerides Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruandeid euroala küsimuste kooskõlastamise kohta IMFis ja muudes rahvusvahelistes finantsasutustes.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev otsus on adresseeritud euroala liikmesriikidele.

Artikkel 14
Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja